

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota

Kiadóhivatal

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgönycím: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... .. 600 Lej.

Fél évre ... .. 300 Lej.

Negyed évre ... .. 150 Lej.

Havonta ... .. 50 Lej.

Művelődési díjazás szerinti

Megjelenik naponta reggel.

Egyen szám ára 3 lej, vasárnap

4 lej. Bucurestiben 50 banival

több.

Végre mégis sikerült

elérniük azt, hogy nélkülük nem határoznak rólunk. Esztendőik hozszu hírlapi harca, Bucurestibe rohanó deputációk légiója, kérések, könyörgések, követelések, királyi audienclák végre meghozták azt, hogy az új iskolatörvény megalkotásánál tekintetbe veszik a kisebbség jogos kívánságait és az iskolai reform megalkotásánál nem mellőzik a kisebbséget. Rendkívül fontos és az erdélyi magyarságot igen közelről érintő híradás tudatja ezt. Bucurestiben Bratianu Ionel miniszterelnök és Anghelescu Közoktatásügyi miniszter részvételével tegnap fontos tanácskozás volt, amelyen az új iskolai reformot tárgyalták. A tanácskozás még nem eredményezett végleges határozatot, mert még igen sok újabb tanácskozás szükséges és ezekre a tanácskozásokra meghívják hivatalosan mint véleményadó szervezet a Magyar Pártot és az erdélyi magyar és szász felekezeti iskola fenntartó egyházakat is.

Nagy szó ez, mert ezuttal első ízben történik, hogy egy törvény megalkotásánál meghallgatják azoknak a véleményét is, akikre vagy akik ellen tulajdonképpen a törvény készül. Figyelembe veszik a kisebbségi képviselők álláspontját és végre akad forum, amely a nagy paraszokat meghallgatja és orvosolja is azokat. Eddig mindig úgy történt, hogy a kisebbségi iskolák tantervét megállapító és a tanszabadságot korlátozó miniszteri és államtitkári rendeleteket kibocsátották és végrehajtották anélkül, hogy bárkit is meghallgattak volna, vajjon életképes és végrehajtható-e a rendelet. Eddig úgy történt, hogy a gyakorlat mindig erősen rácsafolt az elméletre, mert a legtöbb esetben kiderült, hogy az iskolai rendelet és törvények nem számoltak a praktikussággal és azoknak betűszerinti végrehajtása szinte lehetetlenség számba megy.

Nagy elégtétel az az erdélyi magyarságnak, amely az elmúlt öt év alatt peronyi színet nélküli sajtójában folyton harcolt azért, hogy ne határozzanak felettük addig, amíg meg nem kérdezik őket. És ha ezuttal sem honorálják mindenben a magyarság jogos kívánságait, mégis mint eredményt könyvelhetjük el azt, hogy legalább képviselői

meghallgatták, hogy fontosnak tartották az ő mondanivalókat is.

Végre sikerült elérni azt, hogy revízió alá veszik az iskolai törvényt, amelynek tarthatatlanságát most már maguk a törvényhozók is befátták, mert hiszen éppen a tarthatatlanság felismerése eredményezte a revíziót. A mostani tanácskozás folyamán kell eldőlni an

nak, hogy a demokrácia és szabad Románia okulva a multakon, biztosítja-e a szabád fejlődést az állam keretein belül élő kisebbségeknek. Mi azt hisszük és minden okunk meg van arra, hogy higyük is ezt, Románia a most hozandó liberális és emberi iskolatörvénnyel az európai szellem és gondolat küzdő sorába lépett.

Lemondott a Baldwin-kormány.

(Hetven szótöbbséggel leszavazták. — A liberálisok és munkáspártiak a konzervatívok ellen.)

Londonból táviratozzák: Tegnap este szavazták a munkáspárt bizalmatlansági indítványa felett. A szavazást megelőzőleg John Simon, Lloyd George, Baldwin, Macdonald és Hogg államtitkár szólaltak fel. Mint előre várható volt, mintegy hetven szótöbbséggel, 328 szóval 256 ellenében szavazták le a kormányt. A szavazás eredményét az éjszaka folyamán hirdették ki.

Londonból táviratozzák: Macdonald már kész kormánylistával várta Baldwin lemondását. Az általa összeállított új kormány névsora a következő: Miniszterelnök Macdonald, külügyminiszter Cly-

nes, igazságügy és kincstári Kancellár Szovien, belügyminiszter Henderson, hadügy Thomas, az admirális minisztere Hallsne lord, munkásügyi miniszter Veeb, egészségügy Withley, közoktatásügy Trevelyn, közlekedés Robert.

Londonból táviratozzák: A parlament kormányteszavazó ülésén a walesi és a yorki hercegek is jelen voltak. Az alsóház kedden délután két órakor ismét összeült, a melyen

Baldwin miniszterelnök bejelentette kormányának lemondását. A király ma dél előtt fogadta Ramsay Mac-

donald munkáspárti vezető, akit megbízott az új kormány megalakításával.

A életáni ülésen mondotta el Baldwin bucsubeszédét, amelyben hangsúlyozta, hogy az ő kormánya rendezte az amerikai adósságok ügyét, megkötötte az angol egyezményt, a lausannei közlekedési békeszerződést és Franciaországgal a legnehezebb időben is fenntartotta az antantot. Az ő kormánya eredményesebben küzdötte le a munkanélküliséget, mint minden más kormány. Végül kijelentette, hogy a konzervatívpart a munkáspárti kormánnyal szemben higgadt bíráló ellenzéki politikát folytatni, anélkül, hogy a kormánynak gáncot vetni igyekeznék. Szerinte Anglia jövője a konzervatívok és a munkáspártiak kezében van, a liberálisokat, Lloyd George pártját, amelynek a konzervatívok és a munkáspárt után a legtöbb mandátuma van, elintéztettek tartja.

Londonból jelentik: Baldwin miniszterelnök a szavazás után indítványt terjesztett elő, hogy az alsóházat február 12-ig napolják el. A többség ellene volt az indítványnak és így ma a parlament újra összeül. Amikor tegnap éjjel az

A félkaru zongoravirtuóz

(Meleg szálak fűzték Aradhoz gróf Zichy Gézát.)

Irtá: Dr. Mezey Zsigmond.

Nagy művész volt, de mint ember még nagyobb. És mert a szívével szerette az aradiakat: szeretetünk égő rózsaszirmait hullatjuk friss sirhamtjára.

Mintha tegnap és nem tíz évvel ezelőtt történt volna. Akkor avatták föl, fényes hangverseny keretében, gyönyörű kulturpalotánk koncerttermét. Ma is tisztán látom a hatvanhárom éves keménygerincű férfit, magas alakját, amint „Ünnepi nyitány”-át vezényli világhírű balkezével, amely már akkor — elevenen is — erekléje a kulturhistoriának. Deris mosoly ömlik el a markáns arcon, amint végigméz a filharmonikusok tömör sorain. Majd jelt ad a kezdésre: fölhasarnak a kürtök, diadalittasan ujjonganak a trombiták, szerelmesen bugnak az oboák, — de az orkeszter fényét áttöri a hegedűk ősi magyar bánata. A magyar szív szárnyaló fensége, mint tömör, sűrű, csomós az egybefonó-

dó szólamok súlyos harmóniáiban. A záró akkordokat óriási tapsvihár követi. A legnagyobb magyar zenei világhírességnek talán Jászai Mari tapsol a legjobban: maga is már életében halhatatlanná a magyar Pantheonnak, aki a szintén jelenlévő Herczeg Ferenc prólogját adta elő az ünnepségen. Magának az ősz mesternak első dolga, hogy szokott tréfás modorában megköszönje a filharmonikusok fáradozását.

— Köszönöm a hölgyeknek (dr. Wagner Józsefné és Schieissner Amália), hogy nem fétek és az uraknak, hogy el nem bízták magukat.

A világot járó művész, akit az olasz, a francia, a német és a svéd nagyvárosok közönsége egyformán becézett, sűrűn szerepelt Aradon, ahol igen jól érezte magát. Nagyon szerette a filharmonikusokat. Maga a megtestesült szeretetreméltóság volt a próbákon. Egy próba sem kezdődött meg, vagy múlt el anélkül, hogy a zenekar tagjait barátságos közvetlenséggel — és külön a hölgyeket —

finom udvariassággal ne üdvözölté volna. Látható örömmel tanította és vezényelte az aradi filharmonikusokat. Különösen meg volt elégedve a megnyitás évében előadott „Rákóczy halála” című művének megindítóan szép előadásával. Ekkor járt utoljára Aradon, ahová évtizedeken át meleg baráti szálak fűzték. Aradon — az eddig említettek kivül — a következő műveit vezényelte hosszabb-rövidebb időközökben: „A zene,” és „Dolores” című vokális műveit, azután votós szerenádját és „Nemo” című operájának egyik zenekari intermezzóját.

Zichy Géza gróf — úgyis mint komponista és úgyis mint poéta — a romantikus iskola híve. — Erős harcban állott a fiatalabb generációval, amely támadta, gúnyolta a régi irány reprezentatív nagyságát. Okkal, vagy anélkül is. Egyszer azonban — egyik alkalmi versében, amelyet 1899-ben, Petőfi halálának ötvenéves évfordulójára írt a gróf — nyilvánvaló baklövést követett el ezzel a magyarsággal.

ülést berekesztették, a munkáspárt lelkesen üljenezte Macdonaldot, mire a konzervatívok ellentünetesül Baldwinét ültették. Hírek szerint holnapra már meg is lesz a munkáspárti kormány. A munkáspárti és szabadelvű képviselők ma értekezletet tartanak.

Londonból jelentik: A szavazás előtt John Simons liberális párti szónok fejtegette, hogy azok sem viseltetnek bizalommal a kormány nyal szemben, akik a bizalmatlansági indítvány ellen voltak. Sajnálkozott, hogy a kormány a választások után nem lépett vissza, mert ezzel értékes heteket megtakaríthatott volna az új kormánynak. A szónok hangoztatta, hogy ő nem szocialista, hanem liberális, de a tények azt mutatják, hogy sok olyan gyakorlati kérdés van, amelyekben a liberálisok a munkáspárttal együtt járhatnak el. A kritikára Baldwin ironikusan válaszolt. Föl-sorakoztatta a kormány cselekedeteit és kifejtette, hogy a kormány jobban szeretett volna a választások után mindjárt visszalépni, de magasabb tekintély (értsd a király) visszatartotta. Ha a kormány megbukott, úgy a konzervatívok bíráló ellenzékbe mennek át, mert Macdonald 175 szocialista szavazatra mégsem építheti fel a szocialista államot.

Macdonald: A Konzervatívok akadékoskodásával és köntörfalázásával nem akadályozhatják meg a munkáspártot hivatásának

Ott ballag a vándor:

Keresztneve Sándor.

A fiatalok vezetése alatt álló élclapok — emlékszem — hónapok óta rágódtak a koncert.

Az újabb virtuóz-generációt viszont ő sem szerette. Kivétel csak Waldbauer Imrével tett, akinek utját nagy szeretettel egyengette. Érdekes, hogy a többi híres vónósnégyesnek is csak egy-egy tagját bicskültte magyara. Így: a napokban Aradon szerepelt Sefcik-kvartett másodhegedűsét, a brüsszeliéket a brácsását és a bécsi Rosé-kvartettnek a gordonkását. — Amint látható: Zichy gróf a négy vónósnégyes egyes kiválasztottjaiból egy — ideális tökéletességű ötödik kvartettet állított össze, a művész utópiákat kedvelő képzeletével. Szerinte: az kell, hogy az elsőhegedűsnek mindenekelőtt temperamentuma, a másodhegedűsnek izmos ritmusérzéke, a brácsásnak csipkefinom játéka és a gordonkásnak szivbőljövő kantilénája legyen.

Ime: ilyen volt Zichy gróf, mint esztétikus.

A világhírű virtuóz és a szépekü magyar főúr ritka érdekes kettősségét reprezentálta, amíg él.

Azt mondják: egy darab kulturhítoriá hanyatlott vele a sirba. Én azt mondom: egy egész világ!

betöltésében. A szocializmustól való félelem alap nélküli és ő mindent elkövet ezeknek a félelmeknek a ki-

Kalandos utazás a cluj—aradi vonaton.

(Zsufolt, sötét vonat, kétségbeesett önkéntes, „becsületes,” zsebtolvaj, a teiusi pihenő és egyéb érdekességek.)

(Saját tudósítónkiól.) Tessék beszélni Székelykocsárd, Nagyenyed, Arad felé! Ezt rendszerint akkor kiabálja a figyelmes portás a cluji állomáson, amikor a vonat teljesen zsufolva van és minden vagonba legfeljebb csak harminc ember tud bespékelődni. A vonat-hoz egyetlen másodosztályú kocsi van csatolva, de három vagonra való utas próbálkozik benne elhelyezkedni. És csodálatos módon sikerül is. Az emberek egymás lábán, térdén, hátán állnak, ülnek és fekiúsznak. Mindenki haragszik és elégedetlen, mert kevésnek találja az egy vagonban ennyi embernek. A fülkékben, ahol a boldog boxbajnokoknak sikerült elhelyezkedniük, erőltetett fényvel pislákol a lámpa. Látszik rajta, hogy komolyan foglalkozik az elalvás kérdésével. Neki könnyű, egyedül csüng a menyezeten. Végre egy hosszú füttyszó megadja a jelt, a sip rekedten rikolt bele a füstös ködbe és a vonat recsegve, nyögve, nyfkorogva és csikorogva megindul. Ebben a pillanatban a kocsis összes lámpái kialszanak és koronás sötétség borul a sóhajtozó és aggodalmaskodó utasokra. Valaki a prahovai vasuti katasztrófáról tart szabad előadást, egy ur pedig a vasuti tolvajok elleni védekezésről finált módszereit sorolja fel.

Részben külső, részben belső nyomasztó hatások alatt az egymásra préselt embereket valami különös szorongó érzés tölti el. Prahova, vasuti tolvaj, sötétség és a vonat kerekének egyhangú kattogása félelmetes gondolatokra inspirálja az agyat. Háttha, mit lehessen tudni, velünk is megtörténhetik. Borzasztó volna. Prahova, vér, vasuti tolvaj, kat-kat-kat...

A jegyellenőrző kalauz kis lámpása megvillan a kocsi végén. El-el tűnik az emberek között a fülkékben és csigalassúsággal furja keresztül magát a tömegem. A kocsis közepén bevilágít egy tulsufolt fülkébe, ahol két hölgy, egy feltűnően kövér bőrkabátos ember, öt jól öltözött ur és egy önkéntes helyezkedett el. — Kérem a jegyeket! A sötétbe szokott szemek álmosan hunyorognak és a zsebek, reftikülök mélyéből előkerülnek a jegyek. Az önkéntes idegesen tapogatja zsebeit és ijedten mondja:

— Amikor felszálltam, még nálam volt.

Kiderült, hogy tárcája, amelyben vasuti jegye, iratai és három ezer lej készpénze volt, eltűnt. A fiatalember sápadt és kétségbeesett gyanakodással nézi utiár-

küszöbölésére és enyhítésére. Macdonald beszéde után történt a szavazás.

sait. Azok a legnagyobb nyugodtsággal és behunyt szemekkel helyezkednek el ülve, állva és egymásnak dölve a régi helyükön. Csak akkor riadnak fel, amikor az önkéntes hangosan megszólal:

— Valaki ellopta a tárcámat.

Kíváncsian bámulnak rá. A kalauz lámpásával keresni kezd a padlón, de hiába. Az önkéntes könnyörög szinte síró hangon:

— Adják vissza a tárcámat.

Nem, csak az iratokat. Semmi sem kell csak az iratok, mert ha elvesztek nagy kellemetlenségem lesz.

A kalauz kijelenti, hogy később visszajön és folytatja utját. Valaki egy gyertyát kerit, bevicsz a fülkébe és keresni kezdik a tárcát.

Egy ideig beszélnek az esetről, részvétellel nézik az önkéntest, aki szomorúan, lehajtott fejjel gubbaszkodik a fülke sarkában. A fülke utasai ismét behunyják szemüket. A gyertya imbolygó fénye árnyékos világot vet az arcokra, amelyek nyugodtak és ártatlanok. Csak az önkéntes arc torzul el a kétségbeeséstől. Vajon ki volt a tolvaj? Az önkéntesen ki vill nyolc ember ül a szakaszban. Két nő és hat férfi. A nyolc ember közül valaki lopott. De ki tudja azt megmondani, hogy a nyugodt, sima arcok mögött milyen gondolatok rejtezhettek? A nyolc ember közül valaki lopott. Vajon nem érez e lelki furdalást az önkéntes kétségbeesése miatt? Milyen szép volna ha visszalopná a tárcát a szegény katonas zsebébe. Ilyen gondolatok vibrálhattak a résztvevő emberek agyában, mert az emberek jók, csak a körülmények teszik rosszá őket.

Teius! Az utasok most már semmi mással nem törődve boxolják magukat a kijárat felé. A fülkében csak a gyertya meg az önkéntes marad. Felemeli a gyertyát és a fény rávetődik az üresen levő tárcára. Az iratok benne voltak csak a három ezer lej hiányzott. Becsületes tolvaj.

Az étterem: Három órai várakozás, langyos és rossz tea, alig ehető ételek — de legalább le lehet ülni és pihen az ember. Egy ur panaszkodik, hogy az első osztályú fülkéjéből ellopták a készpénzét. Nem sokat törődnek vele, ez mindennapos dolog. Álmosan, fáradtan kászolódnak fel az Arad felé készülő vonatra. Itt már valamivel kényelmesebb, majdnem mindenki el tud helyezkedni. A Lubinszky csodagyerekek boldogan beszélnek a cluji sikerről, ahol az előadás után kifogták a lo-

vakat a kocsiujakból. A vonat elindult, mindenki próbál aludni. Itt ég a lámpa és az álmos szemek hunyorogva és gyanakodva néznek egymásra. Biztosan az önkéntesre gondolnak.

Déva. Egy nagy kendőbe bugyolált, kisírt szemű asszony jön fel. Hangosam és sirva panaszkodik. Mindenki oda figyel. Unoká-öccse felső kereskedelmista a Maroson korcsolyázott egyszer csak elnyelte a jég. Eltűnt, nem találják. Ma este történt alig néhány órával ezelőtt. Az asszony sir, az utasok között egy két hölgy megtörül a szemét, aztán csend lesz. Csak a vonat kerekerei kattognak és dolgoznak az agyvelők: Vasuti tolvaj. Prahova, vér, Déva, Maros, halál... *Püski Géza.*

Az élelmiszerek uzsora letörése

(Ujaradnak Aradhoz való csatolásával oldják meg a problémát.)

(Saját tudósítónkiól.) Az aradi élelmiszeruzsora letörése jelentős lépéssel haladt előre. A napokban illetékes körök komoly tárgyalásokat folytattak arról, hogy interviniálnak a belügyminisztériumban Ujaradnak Aradhoz való csatolása érdekében. Dr. Filotti Zamfir aradi rendőrprefektus tegnap érkezett haza Bucurestiből, ahol a rendőrségnek néhány fontos függőgyűjtést intézte el. Ma fogadta a Közlöny munkatársát és a következő érdekes dolgokat mondotta az aradi drágaságról és annak letörésére irányuló terveiről:

— Kétségtelenül megállapíthatom, hogy Bucurestiben jóval olcsóbbak az élelmiszerek, mint Aradon. Ez annál is inkább különös, mert csaknem egész Bucurestif Arad megye látja el baromfiakkal és egyéb élelmiszerekkel. Ennek az aradi drágaságnak az az oka, hogy Arad megyét Bucurestif élelmiszerüzgyörökök lepik el, összevásárolják és elszállítják a falvakból az élelmiszereket. A termelőknek ez annyiban előnyös, mert nem kell árucikkeikkel Aradra jönni és ezért némileg olcsóbban is adják a tömegszámra vásárló ügynököknek az élelmiszereket. Az aradi élelmiszerüzgyörökök semmiféle rendelkezést vagy erélyes intézkedéssel, hatósági közbelépéssel megszüntetni nem lehet, esetleg csak ideiglenes javulás érhető el. A mizéria megszüntetésének egyetlen módja van és ez Ujaradnak Aradhoz való csatolása. Ujaradon olyan mennyiségű élelmiszert termelnek, hogy annak egy kis része elég arra, hogy Arad közönségét ellássák. Ujaradnak Aradhoz való csatolása esetén a városnak könnyen keresztülvihető rendelkezést lesz módjában kiadni, amely szerint a város területéről nem szabad élelmiszert kivinni. Ezzel egy csapásra megszűnik mindenféle élelmiszer-mizéria, nem lesz hiány és nem lesz drágaság. Ebben az irányban

a legrövidebb időn belül érinkezésbe lépnek dr. Robu János főpolgármesterrel és remélhetőleg ak-

ciómnak eredménye lesz, amely végleg megszünteti a rendkívüli súlyos problémát.

A Magyar Párt egy törvény előkészítésén

(Bratianu Jonel miniszterelnök meghívta a Magyar Pártot és a felekezeti iskolák fentartóit az iskolatörvény megbeszélésére.)

Bucurestből jelentik: Bratianu Jonel miniszterelnök lakásán tegnap este nyolc órakor fontos tanácskozások folytak, amelyen Angelescu közoktatásügyi miniszter és Tatarescu kisebbségi államtitkár is résztvett. Az értekezleten a felekezeti és a kisebbségi iskolák ügyét tárgyalták meg, az eredményről azonban a sajtó számára semmiféle kommunikációt nem adtak ki. A tárgyalásokon hozott határozatokat ma délután, vagy holnap délelőtt közlik az érdeelt iskolafenntartó egyházakkal és kisebbségekkel. Egyébként a felekezeti és a kisebbségi iskolák vezetőit a mai napra Bucurestibe rendelték, ahol

nagyjelentőségű értekezlet lesz, a melyen az erdélyi szászok vezetői is megjelennek. Ugyancsak meghívást kaptak a megbeszélésre a Magyar Párt vezetői is.

Az értekezleten Bratianu Jonel miniszterelnök fog elnökölni, aki megismerteti az egyházak és a kisebbségek képviselőivel az új iskolatörvény főbb eleveit.

Ettől függetlenül Angelescu közoktatásügyi miniszter kedd délelőttre a római katolikus, szerda délelőttre pedig a református egyház képviselőit magához kérte, akikkel beható tanácskozásokat fog folytatni ebben az ügyben.

Az utódállamok kereskedelempolitikája.

Osztrák kritika Magyarország, Csehszlovákia, Jugoszlávia és Románia gazdasági politikájáról. —

(A Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) A Közlöny bécsi szerkesztőjének ma alkalma volt az osztrák kereskedelmi élet egyik vezető személyiségével beszélgetést folytatnia a dunai államok kereskedelmi politikájáról, a szükséges együttműködésről, a tilalmi rendszer megszüntetéséről, amely nélkül Közép-Európa konszolidációja lehetetlen. A beszélgetés során a kiváló szakember részéről érdekes megállapítások hangzottak el, a melyekből megállapítható az, hogy Ausztriában hogyan ítélik meg az egyes utódállamok kereskedelempolitikáját. A nyilatkozat a következőképpen hangzik:

— Az egyes utódállamok az összeomlás után elzárkózási politikát folytattak, a mely főként Ausztria ellen irányult. Azt hitték, hogy a bevétel megtiltása és a magas vámok által saját iparuk fejlődni fog. Meg kell adni, hogy a prohibítv bevételi vámok védelme alatt úgy Csehszlovákiában, mint Magyarországon új iparágak fejlődtek, úgy, hogy ezek az országok több tekintetben függetlenítették magukat az osztrák áruktól. Mindazonáltal úgy Csehszlovákiában, mint Magyarországon is a kereskedelmi élet igen megsínyeltte az elzárkózást. A prágai kormány röviddel ezelőtt enyhítette a bevételi tilalmakat, több száz cikket mentesített a tilalom alól és megengedte ezek bevitelét. A felszabadított cikkek nagy része az osztrák nehézipar és szerszámgyárak termékeiből rekonstruálódik. — Természetesen ez az enyhítés nem elegendő, mérsékelni kell a magas bevételi vámokat is. Magyarorszá-

mostan a Népszövetség sürgetésére szintén szabadabb akarja tenni az exportot, ki akarja küszöbölni a bevételi nehézségeket és mérsékelni akarja az igen magas vámtételeket.

— Ausztria számára az utódállamok elzárkózási politikája nagy károkkal járt, de az ezt üző államok sem profitáltak vajmi sokat. Eppen ezért öröndetes, hogy ma már úgy Budapesten, mint Prágában belátták az elzárkózás megszüntetésének szükségességét és rátermeltek a kereskedelem felszabadítására. Ha ez teljes mértékben megvalósul, úgy Ausztria, Csehszlovákia és Magyarország között mi sem állja már útját a gazdasági együttműködésnek. — Ebbe az együttműködésbe be lehet vonni Jugoszláviát is, mivel a belgrádi kormány kereskedelempolitikája a jelenlegi viszonyok között a lehető legliberálisabb. Másként áll a helyzet Romániával, ahol előbb teljes rendszerváltozásnak kell előkövetkeznie, mivel a bucaresti kormány gazdaságpolitikája nem csak azt teszi lehetetlenné, hogy más országok kereskedelmi szerződést kössenek Romániában, de egyúttal súlyos károkat okoz Románia gazdasági életének is. Eppen ezért Seipel kancellár és Grünberger külügyminiszter tervbe vett bucaresti útja legfeljebb politikai eredménnyel járhat, a bécsi pénzügyvilág és a kereskedelmi körök azonban semminemű várakozással nem kísérik ezt.

Sz. p.

— Allitóltag betöltik Tutankhamen sírjának kutatását. Londonból táviratozzák: Kairói jelentés, szerint Zaglul basát bízták meg a kormányalakítással. Hírek szerint az új egyiptomi miniszterelnökség hivatala átvétele után azonnal betölti a Tutankhamen sírjának további kutatását.

Arad megye új alispánja

(Lázár Ágoston dr. elfoglalta hivatalát. — Az új alispán programja.)

(Saját tudósítónktól.) Dr. Lázár Ágoston, Arad megye új alispánja, tegnap érkezett meg Aradra, hogy hivatalát átvegye. Az új alispán a délelőtt és a délután folyamán irodavizsgálatot tartott. Ma délben fogadta a Közlöny munkatársát, akinek nyilatkozott a munkaprogramjáról és az aktuális kérdésekben kialakult felfogásáról. Az új alispán még aránylag fiatal, bár régi közigazgatási ember és szabályosan emelkedett az alispáni állásig. Közigazgatási pályafutását főispáni titkársággal kezdte, aztán főszolgabíró lett, majd megyei főjegyzővé nevezték ki. A megyei főjegyzőségéből emelkedett az alispáni állásba. Degutóbb Szatmar (Szatmár) vármegye alispánja volt és Szatmár megye székhelyéről, Careii mare-ről (Nagykárolyból) nevezték ki Aradra királyi dekrétummal. Rokorszenves egyéniség, kitűnően beszél magyarul és közvetlenül válaszol mindent feltett kérdésre. Jellemző arra a szeretetre, amellyel előbbi állomáshelyén körülvették, hogy Nagykarolyban, bár a vonat éjszaka indult, hatalmas közönség kísérte az állomásra. Az alispán a következőket mondotta:

— Eddig is pártatlanul és nemzet- és felekezeti különbség nélkül intéztem el minden a hatáskörömbé tartozó ügyet, aradi pozíciómban is ez az elv fog vezetni. Nem ismerem azt az agresszivitást, a melyvel a sovinizmus kezeli a kisebbségek ügyeit. Tökéletesen tisztában vagyok avval, hogy ma, a huszadik században nem lehet nemzeteket uralni és csak megértéssel lehet kezelni a nemzeti kisebbségek kérdését. Mindenkor mindenkinek a kérését és panaszát megvennyolc órán belül elintézem, úgy, hogy a jövőben nem fordulhat elő az, hogy ügyek elintézését sürgessék. Megyebeli munkaprogramom első része irodavizsgálatok tartása. Elsősorban a főszolgabírók hivatalait vizsgálom meg, azután sor kerül a jegyzőségek megvizsgálására. Időnként közigazgatási ankétet fogok tartani a főszolgabírák, a jegyzők és a megye többi közigazgatási tisztviselőinek bevonásával. A legközelebbi napokban a megye összes főszolgabírót Aradra fogom rendelni, a kikkel megbeszélést tartok a megye aktuális közigazgatási kérdéseiről.

— Mindentűt, ahol eddig voltam, résztvettem a megye és a megye székhelyének társadalmi életében is. Sport- és kulturális tevékenységet is fejtettem ki, amit természetesen Aradon is folytatni kívánok.

Itt említjük meg, hogy dr. German Joe, Aradvármegye előbbi alispánját, akit Sighetul Marmatiei

re (Máramarosszigetre) helyezték át most Bucurestibe, a belügyminisztériumba rendelték be szolgálatára. Így Máramaros megyének a valóságban ismét nincsen alispánja. Az alispáni teendőket egyelőre Dan György máramaros belső főszolgabíró látja el, akiről úgy tudják, hogy a máramarosi alispáni állás végleges kiszemeltje és German Joe dr. állandóan Bucurestiben fog szolgálatot teljesíteni. Dr. Lázár Ágoston a második megyeházán, a prefektus számára átalakított lakásban fog lakni mindaddig, míg German alispán át nem adja számára az alispáni lakást.

A kiutasított színész.

(Miért utasították ki Tihanyi tenoristát?)

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny ezelőtt három héttel jelentette, hogy Tihanyi Sándor, a timisoarai színház tenoristáját az állambiztonsági hivatal kiutasította az ország területéről. Az eset érthető felünést keltett a közönség körében, ahol a kiváló hangú színészt nagyon megszerették. Az a hír terjedt el, hogy a timisoarai szigorú jogtalanul járt el Tihanyi kiutasítása körül. Ma illetékes helyről nyert értesülésünk szerint az állambiztonsági hivatalnak kötelessége volt a kiutasítás végrehajtása mert Fekete Mihály színgazgató bejelentette a szigorúancának, hogy Tihanyi megvált a timisoarai színház kötelékéből. A tenoristának a színházról való távozásával automatikusan megszűnt a miniszter által kiadott tartózkodási engedélye és mint idegen állampolgárt, kénytelen volt a kiutasítást végrehajtani.

Az ellopott selyemruha.

(Egy betörésből származó holmi utja.)

(Saját tudósítónktól.) Érdekes körülmények között sikerült ma délelőtt nyomára akadni, egy évvel ezelőtt elfolytett betörés tettesének. A múlt év telén betörték dr. Memete Demeter aradi poliklinika igazgató főorvosának lakására. A tettesek átkulcsos hatoltak be, feltörték a szekrényeket és többek között két nagyértékű selyemestélyiruhát vittek el. Dr. Memete a betörésről jelentést tett az aradi államrendőrségnek, ahol megindult a nyomozás. Dacára a legkörültekintőbb kutatásnak nem sikerült a tettesek nyomára akadni. Ma délelőtt a poliklinikán a szokásos vizsgálatot tartotta a főorvos és a jelentkezők között egy elegánsan öltözött hölgy is volt aki az egyik aradi éjjeli mulatóhely alkalmazzottja. A főorvos a nő toalettajében ráismert a múlt évben tőle ellopott selyemruhára. Kérdőre vonta az illetőt, aki elmondotta, hogy a ruhát ezelőtt egy hónappal vásárolta egy clujai (kolozsvári) éjjeli mulató hely tulajdonosától. A főorvos jelentést tett az esetről a rendőrségnek, ahol a szerzett adatok alapján újabb nyomozás indult meg a betörő kézrekerítésére.

Két testvér titokzatos halála.

(Vérbefagyva lették őket egy cipésműhelyben.)

(Saját tudósítónktól.) Borzalmas és titokzatos családi tragédia történt ma Temesváron. Két testvért találtak vérbefagyva egyik gyárvárosi házában, az egyik holt volt, a másik néhány óra múlva halt meg anélkül, hogy eszméletre tért volna és világosságot derített volna a rejtélyes esetre. A gyárvárosban a Kém-uca 11. számú házában van Jovanovics Milos cipész lakása és műhelye. Itt lakik már évek óta a legnagyobb boldogságban és megelégedettségben Jovanovics feleségével és huszonegy éves Vukov Zsiva nevű mostoha fiával. A cipésmester másik mostoha fia Vukov Vitomir huszonkilenc éves és a 9-es vadászoknál teljesít a Regátban már két éve katonai szolgálatot. Vukov Vitomir ma délelőtt szabadságra hazaérkezett. A család a legnagyobb örömmel fogadta a visszaérkezett fiút és még délelőtt fél tizenkettőkor együtt ültek és a szabadságos katonára derűs hangulat közepette mesélte el katonai élményeit.

Tizenkét óra után Jovanovics Milos és felesége elmentek ebédelni a Merckhammer étterembe, a két fiút otthon hagyták azzal, hogy ha ők majd visszajönnek, a fiúk mennek ebédelni, hogy a lakás ne maradjon őrizetlenül. Délután két óra kor egy urihölgy kereste a cipésmestert lakásán, megrendelést akart neki átadni. Amint belépett a szobába rémülten tántorodott hátra. A szoba padlója csupa vér volt. Az első pillantása az ágyra esett, ahol Vukov Zsiva vérző koponyával, fájdalmasan nyögve feküdt. A szekrény mellett a sarokba támaszkodva összeroncsolt fejjel véresen állt az idősebb Vukov. Az urinő amikor meglátta ezt a borzalmas jelenetet, kirohant az udvarra. Kiáltására összeszaladtak a lakók, beharagtak a szobába és amikor a lakók egyike megérintette sarokban a szekrényhez támaszkodó Vukov Vitomirt, az végigvágódott a földön. Már halott volt.

Azonnal értesítették a rendőrséget, ahonnan az ügyeletes rendőrorvos és a rendőrtisztek mentek ki a helyszínre. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy az idősebb testvért három golyó érte. Egyik mellébe, másik kettő koponyájába fúródott. A fiatalabb Vukov fiúnak egy sebtől vérzett a feje. A golyó hátul a nyakszirtzen felül találta el, még élt és az előhívott mentők a Bega szanatóriumba szállították. Eszméletét azonban nem nyerte vissza és délután öt órakor kiszünetelt. A vizsgálat semmiféle adatot nem tudott szolgáltatni ennek a titokzatos tragédiának a kiderítésére. A két fiú szerette egymást, soha nem civakodtak és a szülők hihetetlennek tartják, hogy verőke désből származhatott volna a tra-

gédia. A ház lakói két lövést és csodás zaját hallották a szobából, de ügylészük nem tulajdonítottak fontosságot a zajnak, mert nem törődtek vele. A nyomozás teljesen tehetetlenül áll az ügyel szemben, mert az a feltevés, hogy a testvérek gyilkosság áldozatai, nem felelhet meg a valóságnak, mert a lakók senkit nem láttak a véres eseményt felfedező urihölgyön kívül. Az az egyetlen feltevés marad hát, hogy a fiúk összeszórtak és a vita hevében az idősebb a szabadságos katonára rálőtt öccsére, aki súlyosan sebesültem hanyatlott az ágyra, amikor az idősebb látta véres tettét, öngyilkosságot követett el. A revolvért a szoba közepén találták meg. A két fiú hoitást holnap reggel felboncolják és remélik, hogy a boncolás eredménye némi világosságot derít a titokzatos esetre.

oooooooooooooooo

A nap tükre.

Bár nehéz már olyan furcsaságot találni, ami meglepné az embert, mégis találtunk lapunkban két olyan hírt, ami nem mindennapi. Furcsaságunknál fogva megérték erre a rovatra és szép sorjában felvonultatjuk őket.

FURCSASÁG No. I Kassáról jelentik, hogy ott ismeretlen tettesek ellopták a Massaryk körutat Felszedték szépen az uccaburkolat kövezetét és tovább állták vele. A burkolat ellopását nem is burkolt formában tették, sőt még be sem kellett burkolni a burkolatot nagy ponyvákba, hogy a rendőr meg ne lássa. Ellenkezőleg, a tolvajok a Massaryk körutat kocsira rakták és míg a lopás tartott, megállt a kocsiközlekedés, megálltak az autók és a rendőr siettetta a tolvajokat, végezzék már el munkájukat, mert akadályozzák a forgalmat. Mi következhet még egy ilyen uccalopás után? A vakmerő uccatolvajok majd ellopják a házaikat, elhípiják a villamos sineket, esetleg az utasokkal telt villamosokat is, ellopják a városházát, megyét, rendőrséget és ellopják majd egy egész várost. És hogy a rendőr ne siettesse őket munkájukban, kilopják a sapka alól a rendőrt is.

FURCSASÁG No. II. Ez már Aradon történt. A rendőrség hívatatosan jelenti, hogy egy nagy állóórát találtak az uccán, igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen. Itt nem az a furcsa, hogy állóórát találtak, hanem az, hogy ilyen tárgyat egyáltalán elveszthettek. Eddig úgy tudtuk, hogy az emberek csak a zseborájukat vesz tették el a mellényzsebből és nem is sejtették, hogy újabb állóórát is lehet zsebben hordani. Ezek szerint most már a jövőben egész bátran el lehet venni a toronyórát is a hozzávaló láncsal együtt, a templom óra elvesztés sem utolsó dolog, mindig akad majd becsületlen megtaláló, aki az ilyen miniatűr horókat megtalálja és a

rendőrségnek beszolgáltatja. És ha valaki elveszti majd a fejét, mert nem tudja hányat ütött az óra? mi történik az elveszett órával? Megtalálják azt is. Sőt az igazolt tulajdonos át is veheti — a rendőrségen.

Irodalom, művészet

A vörös malom.

(Az aradi színtársulat január 24-én mutatja be.)

Molnár-premierre készül az aradi színtársulat. Ez a rövid mondat sokat jelentő és hatalmas erőpróbáját jelenti a vidéki magyar színészet még olyan fejlett gócpontjának is, mint az aradi. Mert Molnár Ferenc amikor merészen csapongó fantáziával megírta új drámáját, amely a kereszttségben „A vörös malom” nevet kapta, egészen biztosan megelégedkezett arról, hogy ezer bajjal küzdő vidéki színészet is létezik. Ez azonban nem jelenti azt, hogy kellő ambíció, hozzáértés és akaraterő birtokában a vidéki városok közönségével is meg ne lehetne ismertetni az ilyen raffináltan újszerű színpadi alkotást, mint „A vörös malom”. És itt elismerés illeti meg az aradi színtársulatot, amikor nehézségekkel, akadályokkal nem törődve, az erdélyi színházak közül elsőnek tűzt műsorára az új Molnár drámát.

„A vörös malom” aradi bemutatójának előkészületeiről írva, elsőnek kell megemlékeznünk a polkó gépkolosszusról, amelyről a dráma elnevezését is kapta. Ördöngösen megkonstruált szörnyeteg ez, alkatrészeit között a patkószegből a pestisig mindent megtalálunk és hivatása az, hogy a jó emberből rosszat faragjon. A két részből és huszonhat képből álló dráma jelentősebb része tulajdonképpen ebben a gépezetben pereget, amivel már jellemeztük is azokat az óriási nehézségeket, amelyekkel a színtársulatnak az aradi színház technikai felszereltsége mellett meg kell küzdeni. De a gép már készül s a bemutató estéjén mindenkinek alkalma lesz meggyőződni arról, hogy vállvetett munka hogyan képes sikerrel leküzdeni a helyzet adta nehézségeket.

Azonkívül Molnár Ferenc nem kevesebb, mint harmincegynehány szereplővel beszélgeti végig drámáját, amiből következik, hogy csaknem az egész aradi színtársulat feladathoz jutott „A vörös malom”-ban. Különösen három terjedelmében és nyelvezetében egyaránt ritka nehéz szerepet írt a szerző. Az egyik, talán a világ legszenzációsabb női szerepe, amelynek eljátszására a színház igazgatósága Gergely Gizit szerződtette. Szerencsésebb választás nem is történhetett volna. Gergely Gizi az önkívételtes tehetségével, egyéni bájjával hívta van arra, hogy, amint sok szép siker emléke

után a Molnár újdonságot is diadalra vigye Aradon. A feltaláló brdögöt Darvas Ernő, az experimenálásra felhajsolt jóembert pedig Jávor Alfréd játssza, tehát a férfi főszerepek is a legavatottabb kezekben vannak. A dráma újdonságot Darvas Ernő és Tompa Béla rendezik közösen, a legnagyobb lelkesedéssel és körültekintéssel.

* Az aradi színház műsora. Szerdán délután: Ilyusági előadás. Lubinszky-együttes fellépte. Este: A diadalmasszony. (C.) Csütörtökön: Vörös malom, pokoli színjáték. Bemutató. A. bérlet. Pénteken: Vörös malom, pokoli színjáték. B. bérlet. Szombaton: Vörös malom, pokoli színjáték. C. bérlet. Vasárnap délután és este: Vörös malom, pokoli színjáték. Bérletszünet.

* A temesvári színház műsora. Szerda: Eljen a király. Csütörtök: Mintha álom volna. Pénteken: Pompadour (operett-bemutató, premier-bérletben.) Szombaton este 8 órakor, vasárnap d. u. 6 órakor és este 9 órakor: Pompadour.

* Halász Ica leszerződött az aradi színházhoz. Róna Dezső, az aradi színház igazgatója leszerződte állandó vendég szereplésre Halász Icát, a múlt héten oly nagy sikerrel vendégszerepelt kitűnő primadonnát. A művésznő első fellépte a jövő héten a Vörös malom után lesz.

* Aradi újságírók jelmeztétele február 2-án a Központi szálló nagytérképében.

— Timisoarai újságírók jelmeztétele február 16-án estején.

* Kolbay Ildikónak vissza kell mennie Clujra. Budapestről jelentik: Janovics cluji színigazgató levelet írt Kolbay Ildikónak, amelyben kijelentette, hogy nélküle a legnagyobb nehézségek árán tudja a cluji színházat fönntartani. Kérte, hogy legalább addig, amíg új primadonnát talál, menjen vissza Clujra. Kolbay a levéllel felkereste Wlassics Gyula főigazgatót, aki a kultuszminiszterrel és Ábrányi igazgatóval úgy határozott, hogy Kolbay szerződését felbontják, szeptember elején azonban vissza kell térnie a Városi Színházhoz. Kobay néhány nap múlva elutazik és szerepét a Menyasszonyháborúban Abonyi Marianne veszi át.

* Az aradi színház hírei. A diadalmasszony. A nagyszerű Csajkovszky operettet, A diadalmasszonyt, a közönség és a kritika egyaránt rendkívül kedvezően fogadta, a sikert pedig fokozta a két kiváló táncbetét, Rúdy és Nelly faláltánca, valamint Adler Esztiike orosz tánca. A diadalmasszony ezuttal szerdán megy utoljára és egyidőre levonul a műsorról, hogy a Vörös malom sorozatos előadásainak adjon helyet. — A Hajduk hadnagya. Az aradi színház a jövő héten egy évvel előtt hatalmas sikereket aratott operettet, a Hajduk hadnagyát újítja fel. Az operettet Rajna Ferenc írta és Czobor Károlynak értékes zenéje. Az énekes személyzet máris megkezdte a próbákat a darabról és a főbb szerepeket Balogh Böske, Bartók Etel, Szeghy Lili, Tompa Béla, Róna, Selmeczy, Ekecs és Darvas játszik.

A szegedi színház válsága. Szeged városa mostohán bánt színigazgatójával, Andor Zsigmonddal, aki bírási áldozatokkal vette át az évad elején a színház bérletét Palágyi Lajostól. Ugyanazokat a kedvezményeket adták neki, melyeket tavaly alapítottak meg elődjének. Andor nem bírta tovább a ráfizetést s a színházi bizottság legutóbbi ülésén bejelentette, hogy nem tudja betartani a

várossal kötött szerződését, betartása teljes anyagi csődjét okozná. Kéri, hogy a város hatósága mentse fel a színház további vezetésétől. A színházi bizottság néhány tagja bejelentette, hogy a gazdálanná vált színházat hajlandók a várostól átvenni. Konzorciumot alakítottak a színház átvételére. A konzorciumnak három tagja tagja a bizottságnak is, mely hozzájárult az indítványhoz.

Magyarország és Bulgária ellen.

A belgrádi kormány szabadkezet nyert, a jugoszláv-olasz egyezményben

(A Közlöny belgrádi tudósítójától.) A jugoszláv kormány és főként Nincsić külügyminiszter félhivatalosan, a „Vreme“ tegnapi számában ismét a jugoszláv-olasz egyezményről foglalkozik és kifejti azt, hogy ennek a szerződésnek nagy fontossága van a Balkán békéjére nézve. Az európai nagyhatalmak mindig gyarmatként kezelték a balkáni népeket. Az utóbbi időben Olaszország volt az a faktor, amely támogatta bolgár kalandorok illúzióit. Bulgáriában éppen ezért a hangulat Jugoszláviával szemben egyre izgatottabb lesz és a Kisantant belgrádi konferenciájának előestéjén már féktelen formát öltött. A „Vreme“ reméli, hogy az Olaszországgal kötött egyezmény híre Szófiában ép olyan hatást fog kelteni, mint egy vesztett csatáról való beszámoló. Ez a szövetség ugyanis — állapít

ja meg a szerb félhivatalos — megsemmisítette Bulgária összes túlzott reményeit.

„Olaszországgal való konfliktusunk — ugymond — lekerült a napirendről és ennek következtében mindazok az akciók, amelyekkel Bulgária, Albánia és Magyarország (?) készítettek elő Jugoszlávia ellen, meghiusultak. Ezzel szemben Bulgáriával és Magyarországgal szemben szabad kezet nyertünk, úgy, hogy most már módunkban van a Balkán békéjét megteremtteni. Most már, ha szükséges, erősebb hangon is beszélhetünk, reméljük azonban, hogy erre nem lesz szükség...”

A „Vreme“ cikke politikai és diplomáciai körökben nagy feltűrést keltett, mivel mindenütt úgy tekintik, mint a belgrádi kormány, illetőleg Nincsić külügyminiszter megnyilatkozását.

Házasság 1924-ben.

(Hozzászólások.)

Ezt a rovatot ugyyszólván a közönség vezeti és a mi szerepünk csak arra szorítkozik, hogy a napokint érkező hozzászólásoknak teret adjunk. Eddig már volt optimista és pesszimista, idealista és realista hozzászólás, megmondták a véleményüket menyasszonyok és vőlegények, férjhez menni szeretők és nőtülni kívánók, beszélt egy ősz családapapa is és most beszél egy olyan fiatal asszony, aki hozomány nélkül ment férjhez. De velének hangja egészen elűt az eddigi hangjától, van benne valami fölényesség, szinte kiütközik a már révbemutott fölénye. Az udvariasság úgy kívánja, hogy teret adjunk ennek a hozzászólásnak is. És mi teret is adunk. Így ír a fölényes fiatal asszony:

Tekintetes Szerkesztőség! Figyelemmel olvasom a „Házasság 1924-ben“ rovat hozzászólásait és amint látom a férjhez menő leányok igen rózsás szímben látják a házasságot. Például az „Idealista leány“ és a „Menyasszony“ nem mernek véleményt mondani mert igen szeretnének fölény alá kerülni. 400.000 lej hozománnyal bíró leány és nem tud férjhez menni? Én még nem láttam 400.000 lejt és mégis jól mentem férjhez, hogy lehet ez? Az „Idealista leány“ nem ragaszkodik hozzá, hogy diplomás ember legyen az illető, mindenes

nekül ha orvos, ügyvéd, vagy kereskedő. Hát én azt hiszem, hogy a hozomány sem fontos mindég. Ismerek olyan gazdag lányokat is, akiket undorral kerülnek a férfiak, pedig kelengye, birtok és hozomány is van bőven.

Két házasulandó fivérem van egyik ügyvéd, másik orvos, és járnak lányos házakhoz, de kedvükre való leányt nem igen találtak. Pedig nem is keresik azt, hogy hozománya legyen. De az riasztja vízsa őket mindenhol, hogy másról mint shymmiről és Teddyről nem hallanak beszélni. A komoly férfiak meggondolják, hogy megneveljenek-e. Nem az a fontos, hogy a Tangó Milongát vagy a Jávát tudja-e a jóvendőbeli, hanem hogy van-e fogalma arról, hogy egy ebéd hogyan készül? Én pedig csak azt tanácsolhatom a férjhez menni vágyó leányoknak, hogy ne azzal dicsekedjenek, hogy mekkora a hozományuk, hanem, hogy mit értenek a háztartáshoz.

Bizony én is sokszor szeretném ha vidám leányságom újra visszajönné, mert az én uram is pihenést keresett a házasságban és mert kimerítő a foglalkozása — megbocsájtható nekik. — De itt legálább meggyőződtem, hogy a szerelem vezette őt a házasság járta alá, nem pedig a hozomány. Előbb utóbb pedig minden férj unottá válik míg egy kis időre szalmaözveggy nem lesz. A „menyasszony“ pedig 5-6 év múlva szeretném

megkérdeni a házasság felől, hiszem, hogy nem fog olyan tüzesen kikelni azok ellen, akik nem voltak a nőtülni vágyó hivatásokkal egy véleményem. A kis „Idealista leány“ pedig keresse talán magában a hibát ha 400.000 lejjel nem tud férjhez menni. Én magam hugommal együtt teljesen szegény leányok voltunk és mégis mindketten diplomás emberhez mentünk feleségül és hála Istennek nem éreztük meg a hozomány hiányát. Hát ez bizonyítja azt, hogy a pénz nem minden, ide még sok minden kell.

A férfiak majd haladnak eddig is azon az uton amelyen haladtak és nem fogják tanácsainkat kikérni amikor majd megtalálják azt a kít szeretnek. Mert ha szerelmes lesz a férfi akkor elveszti a fejét és nem törődik semmivel sem, ha pedig érdekéből nőtül, akkor meg tudja, hogy mit csinál. Tisztelettel: Doctorné.

Hogy áll a lej?

1924. január 22-én 100 lejért adtak:

- Nálunk:
- 2.52 svájci frankot,
  - 10.50 francia frankot,
  - 13.500 külföldi magyar koronát,
  - 18.400 tényleges magyar koronát,
  - 19.000 belföldi magyar koronát,
  - 34.800 osztrák koronát.

Zürichben 2.90 frankot
Budapesien 15,400—16,900 K-t

Szélhámos urileány.

(Törvényszéki bíró romlott leánya.)

Oradea-mareról (Nagyváradról) jelentik: Az oradea-marei szigurancára elegáns, fiatal urileányt hozták át a napokban fedezet mellett Nagykárolyból, akit ott különböző szélhámosságok elkövetése után fogott el a nagykárolyi sziguranc. Szemlesütve, nehogy ismerősei tekintetével találkozzon, haladt végig az uton Balázs Blanka, a váravelencei vasuti állomás volt pénztárnoknöje, aki valómása szerint Balázs, volt máramaroszigeti törvényszéki bíró leánya.

Balázs Blanka szélhámosságait már Oradea-maren kezdte meg. Hiszékeny emberekkel elhitette, hogy magas összköttéseimél fogva, a vasutnál áthelyezéseket, előléptetéseket és vasuti restauratók kiadását ke resztül tudja vinni. A többek közt General Mosoiura, Constantinescure és Hosszu, CFR, cluji igazgatóra hivatkozott, mint akikkel nagyon jó összköttetés van. A szegény emberek felültek a jó svádájú és elegáns megjelenésű nőnek és így mintegy 50 ezer lejig károsította meg őket.

Bogdán, oradea-marei cigányprimástól 4000 lejt vett fel azon célra, hogy a fiát, aki Dej-en teljesít katonai szolgálatot, ezredétől Oradea-marera helyezteti át. Természetesen ezt nem tudta keresztül vinni és így Bogdán fejelentette. Az oradea-marei szigurancán most folyik szélhámosságai ügyében a nyomozás.

— Aradi újságírók jelmezestélye február 2-án a Központi szálló nagy termében.

HIREK.

A félelvi vizsgálatok.

(Több tételből válogathatnak a tanulók.)

(Saját tudósítónktól.) A jövő héten, — 28-én — kezdődnek meg az aradi katolikus főgimnázium növendékeinek fél évi vizsgálatai. Fél évi vizsgálatot az összes osztályok növendékeinek kell tenni, de most csak írásban. Szóbeli és írásbeli vizsgák csak az év végén lesznek. Romániai szokás szerint a tanulók több vizsgatételt kapnak, amelyek közül szabadon választhatnak, hogy melyiket akarják feldolgozni. Rendszerint egyegy tárgyból négy-öt tételt fognak adni azzal az eddigi szokással szemben, amely szerint csak egy tételt kaptak a tanulók, a melyre ha nem tudnak megfelelően válaszolni, elbuktak. Fischer Aladár a katolikus főgimnázium igazgatója megbetegedése miatt csak a hönapi nap folyamán fog érintkezésbe lépni. Crisan Ascaniu val a Moise Nicoara Liceum és Mihulin Miklóssal, a Ghiba Birta Liceum igazgatójával. A katolikus főgimnázium igazgatója az érvényben levő szabályokra való hivatkozással azt fogja kívánni, hogy a vizsgálatokat a katolikus főgimnázium helyiségeiben tartásák meg. Ugyanis a közoktatásügy idevonatkozó szabályzata szerint, ha egy magántanintézet osztályonként legalább tizenöt növendéket tud felmutatni az állami tanárok a magániskola igazgatóságának kívánására annak helyiségeiben kötelesek vizsgáztatni. Az aradi katolikus főgimnázium természetesen ennek a feltételnek megfelel.

— A köztisztviselők súlyos anyagi helyzete. A Temes-Torontálmege közigazgatási bizottsága ma délelőt tartotta rendes havi ülését dr. Costa Gyula prefektus elnöke alatt a városháza tanácsstermében. A gyűlés elsősorban a tisztviselők kétségbeesítő anyagi helyzetével foglalkozott és megállapította, hogy a fizetések nem állanak arányban a folytonosan fokozódó drágasággal. Elhatározta, hogy interveniál a belügyminiszternél nemcsak fizetésemelés érdekében, hanem azért is, hogy a tisztviselőket előnyös áru ruhaneműekkel és élelmiszerekkel lássák el.

— Elhelyezték Sommer Nándor aradi vizsgálóbíró. Néhány héttel ezelőtt az igazságügyminiszter Sommer Nándor, az aradi törvényszék vizsgálóbíróját az abrudbányai járásbíróshoz helyezte át. Helyébe Emil C. Jonescu törvényszéki bírót nevezték ki, aki megérkezett Aradra és a mai napon átvette hivatalát. Sommer Nándor vizsgálóbíró távozásával az aradi törvényszék egyik legértékesebb, nagytudású bíróját veszti el és jogászörökben általános sajnálatot keltett az áthelyező rendelkezés.

— Venizelosz programja. Athinból jelentik: Az új görög nemzetgyűlés mai első ülésén Venizelosz kifejti a kormány programját.

— Az ébredő alpolgármester. Budapestről táviratozzák: Az ébredő plakát aláírói ellen megindult fegyelmi vizsgálat során az EME. ki hallgatott tagjai egyértelműen azt vallották, hogy Zilahy Kiss Jenő felfüggesztett alpolgármester nyilatkozatát nem hiveselték és csak azért írták alá, mert a szolidaritás elve alapján állnak.

— A vasuti nyugdíjasok köszönete. Az aradi vasuti nyugdíjasok, akik úr. Robu János főpogármester közbelépésére az elmúlt héten megkapták a hónapok óta elmaradt nyugdíjukat, ma délelőtt küldöttsegileg keresték fel a főpogármestert és fáradságáért, szivességéért hálás köszönetüket tolmácsolták.

— Javult Simó Károly dr. állapota. Mint megírtuk, Simó Károly dr. aradi nőorvost súlyos baleset érte, kocsijáról való leszállás közben elesett és lábát törte. Simó dr. ma közli velünk, hogy két hét előtti balesete óta annyira javult állapota, hogy rendelő óráit már rendszeren el látja lakásán.

— A budapesti bombarejtegetők. Budapestről táviratozzák: A főkapitányság a fegyverrejtegetési ügyben végzett nyomozásról ma hivatalos jelentést adott ki. A hivatalos kommuniké szerint a legutóbb felderített fegyverrejtegetéssel kapcsolatban a nyomozás anyagából két egymástól különálló térvállás volt megállapítható. Az egyik fegyverrejtegetés tettesei Gyallay Mihály, dr. Turchányi Egon és Kiss Ede. Büntett gyanuja nem merült fel, ezért Gyallay és társai ellen jogosulatlan fegyvertartás miatt nemcsak kihágási, hanem internálási eljárás is indult. Gyallay a toloncházban várja további sorsát. A másik térvállás a régebben feloszlatott közbiztonsági alakulatok be nem szolgáltató fegyvereire és robbanóanyagaira vonatkozik. Ebben az ügyben a nyomozást még folytatják. A megtalált fegyvereket és robbanóanyagokat az illetékes hatóságoknak adják át.

— Megrendszabályozzák a bérkocsisokat. A közönség állandó panaszára dr. Filotti Zamfir aradi rendőrprefektus ma rendeletet adott ki, amelyben felhívja a bérkocsitulajdonosokat, hogy a tarifát szembetűnő helyen függesszék ki. Egyben figyelmezteti őket, szigorú bírság terheli alatti, hogy a tarifában közölt árakat ne lépjék túl. Felkéri a közönséget, hogy ilyen esetekben feltétlenül hívja fel a visszaélő bérkocsisra a hatóság figyelmét.

— Házasság. Lotte Konrad és Bokor Ernő Wienben házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Mussolini feloszlatja az olasz kamarát. Rómából táviratozzák: A Popolo D'Italia jelentése szerint Mussolini miniszterelnök valószínűleg 24-én királyi rendelettel feloszlatja a kamarát. Az új választásokat az alkotmány értelmében négy hónapon belül írják ki. A fascista választási listákra a fascistákon kívül a kormányt támogató egyéb jelölteket is fölveszik, így Salandrát, Orlandót és De Nicolát. Mussolini, amint az olasz-jugoszláv szerződést megpecsételik, törvényjavaslatot nyújt be Fiume képviselétéről, mert azt óhajtja, hogy Olaszországnak ez az új területe már a legközelebbi törvényhozásban képviselve legyen.

A magyar kölcsön. (Február hó közepére várják a kibocsajtást)

Londonból táviratozzák: A Daily News úgy véli, hogy a magyar kölcsönterv végleg tuljutott az akadályokon. Anglia, Olaszország és Magyarország haladéktalanul megadják az aláírásokat, míg Franciaország és a kisantant néhány napi haladékot kérnek.

Budapestről jelentik: Az Est londoni jelentése szerint a kölcsön ügyben a jóvátételi bizottság határozata néhány napon belül várható. A népszövetségi albizottság olyan tervet állapított meg, amely lehetővé teszi, hogy a köl-

— Pflzban nem jelennek meg a lapok. Mannheimból jelentik: A pflzi újságkiadó elhatározta, hogy újságjait mindaddig beszüntetik, amíg a sajtószabadság nincsen biztosítva.

— Nem támogatja a nép a szeparatistákat. Londonból táviratozzák: Clyvel angol konzul befejezte pflzi körútját és Mac Neil-hez levelet intézett, melyben megállapítja, hogy a szeparatisták uraima a lakosság többségének ellenállásával szemben csupán francia támogatással tarthatja magát. A lakosság hevesen ellenzi a német birodalomtól és a Bajorországtól való elszakadást.

— Aradi újságírók jelmezestélye február 2-án a Központi szálló nagytermében.

— Szöknek a bankárok Budapestről. Budapestről jelentik: A fizetésképtelen Tanítói bank és kereskedelmi rt. ellen eddig tizenhármas feljelentés érkezett és a hiány a megállapítás szerint három milliárd magyar korona. Lovag Schützer Károly igazgatóhelyettest előállították. Ap-say János, a spekuláció kezdeményezője megszökött.

Bécsből táviratozzák: A rendőrség megállapította, hogy Róth és Kormos, a Budapestről elszökött bankárok Bécsben tartózkodtak és egy itteni szállodában szálltak meg. A szállodát még aznap elhagyták és minden valószínűség szerint tovább mentek. Elfogatásukra megtekint minden intézkedést. Az eddig bejelentett károszseget tizenhét milliárd koronára becsülik.

— Halálozás. Gottlieb Adolf, a Gottlieb Adolf és Fia aradi nyersbőrnagykereskedő cég tagja és megalapítója, munkás és tevékeny életének 68-ik évében ma éjjel háromnegyed 12 órakor meghalt. Temetése 23-án (szerdán) délután fél 3 órakor lesz a Str. Cetatei Veci (Óvár-utca) 5. szám alatti gyászsházából. Halálát özvegye, gyermekei és rokonságán kívül nagyszámu barátai és tisztelői gyászolják.

— Zsarolás miatt letartóztatták Eskütt Lajost. Budapestről táviratozzák: Az őrizetbe vett Eskütt Lajos volt képviselőt, ma a megírt föllelentések alapján zsarolás, lopás és rágalmozás miatt letartóztatták. Valószínűleg még ma átkísérik az ügyészségre.

— Nyomozás kémkedési ügyben. A timisoarai állambiztonsági hivatal már hetek óta nyomozást folytat egy nagyszabású kémkedési ügyben. Ed-dig már számos letartóztatás történt és a letartóztatott embereket ma délelőtt hallgatták ki a szigurancán. A kihallgatás után egy kivételével szabadon bocsátották őket. A fogva-maradt gyanúsított Wingerth Vilma, Wingerth József íőzsefvárosi cinész leánya.

csönt február közepéig kibocsás-sák. A kölcsön legnagyobb része Angliában, az Egyesült Államokban, Svájcban, Olaszországban és a skandináv államokban talál elhelyezésre. A főbiztosi tisztelet va lószínűleg az Egyesült Államok képviselőinek ajánlják fel.

Londonból táviratozzák: Az angol sajtó Bethlen Istvánnak az angol király előtt audienciájának fontosságát. Hangoztatják, hogy ez az első eset, amikor az angol király fogadta egy volt ellenséges állam miniszterelnökét.

— Timisoarai újságírók jelmezes estélye február hó elsején.

— Tengeri harc az Unió és Mexi-kó között. Newyorkból táviratozzák: A veracruzai kikötőben az Északame-rikai Egyesült Államok hajórajának nyolc egysége sorakozik, hogy Mexi-kó egyik legnagyobb kikötőjében, a lambicoi kikötőben levő amerikai ke-reskedelmi hajók szabad távozását kikényszerítse. Lambico mellett teg-nap két amerikai petroleumgőzös áttörte a blokádot, miközben a mexi-kói forradalmi hajóraj ágyukkal tü-zelt rájuk.

— Orvos-bál január 26-án Ara-don, a Központban.

— Vásznakat Strasser divatruhá-zában vásárolhat a legolcsóbban Aradon.

— Jelmezbál. Gencsyné jelmez-bájjára az esetleg nem kézbesíthető meghívók vendégei részére naponta d. u. 6 órától tánctermében átvehet-ők. A jelmezestélyre a jelmez nem kötelező.

— Filharmonikus hangverseny Pollermann Aranka hegedűművésznő közreműködésével január 28-án az aradi Kulturpalotában. Karnagy Unger Mór tanár. Müsoron: Tschai-kowsky csodaszép zenekari suiteje és Beethoven halhatatlan hegedűver-senyműve. Jegyek Scherhag cégnél.

— AAC. közgyűlés vasárnap, ja-nuár 27-én délelőtt 10 órakor a vá-rosháza tanácstermében.

— Aradi rendőri hírek. Özv. Hor-váth Jánosné feljelentést tett a rend-őrségen, hogy lakásába betörtek és onnan több ezer lej értékű ruhaneműt loptak el. A rendőrség letar-tóztatta Mészáros János foglalkozás nélküli csavargót, akinél megtalálták a lopott holmik egy részét. Megin-dult ellene az eljárás. — Ujj Lajosné feljelentést tett az aradi rendőrségen, hogy Rahovei (Mihály) uccában levő lakásába betörtek és nagymennyisé-gű élelmiszert és ruhaneműt loptak el. A rendőrség megindította a nyo-mozást.

— Betörések Girodán. Az elmúlt napokban Girodán öt helven kísérel-tek meg betörést, de minden esetben sikertelenül, mert a betörőket min-denütt megzavarták munkájukban. Tegnap azonban sikerrel járt az ed-dig ismeretlen tettesek kísérelte: Vuia Dimitrie házából 15000 lei ér-tékű fehérműt loptak.

Rendőrök és betörők harca.

(Agyonlőtték Bucuresti leghíre-sebb betörőjét.)

Bucurestiből jelentik: A fővá-rosi betörővilág ismert vezéré, Pla Breceanu tegnap Giurgiu határában üldözés közben a rend-őrség agyonlőtte. A bucurestii rendőrségnek hetek óta nagy gon-dot okozott Breceanu ártalmatlan-ná tétele, aki az utóbbi időben vakmerő uccai támadásaival ugy-szólván az egész főváros közbiz-tonságát veszélyeztette. Legutóbb egy verekezés alkalmával Brecea-nu és betörő társai három rend-őrt meggyilkoltak. A hatóságok minden igyekezte, hogy a rend-őrök gyilkosait kézrekerítse, ered-ménytelen maradt.

A betörővezérnek, akit már évekket ezelőtt életfogytiglani fegyházzal sújtott a bíróság, nem-regen sikerült a vacarestii fegy-házból megszökni, miután a fegy-ház egyik őrét meggyilkolta. Ki-szabadulása után Bogariu és Dehi Petre betörők társaságában a kü-lönböző hűncselekmények egész sorozatát követte el a fővárosban. Néhány nappal ezelőtt a rendőrség nyomára jutott a betörők rej-tekhelyének. Ezt megszimatozva Breceanu és társai elmenekültek a fővárosból a bolgár határ mel-lelti Giurgiuiba. Erről is tudomást-szerzett a főváros rendőrsége és egy különítménnyel bekerítette a város határában levő barlangokba megluzódó betörőket. Formális harc fejlődött ki a betörők és a rendőrök között, miközben a ve-zért egy rendőrgolyó találta és azonnal kiszenvedett. Másik két társa menekülni igyekezett, de a rendőrség elfogta őket. A két be-törőt a bucurestii ügyészség fog-házába szállították.

Bestialis tanító.

(Agyonverte egy tanulóját.)

(Saját tudósítónktól.) Egy lei-kiismeretlen vadállatias tanítónak borzalmas gyilkosságáról ad hirt-resicai tudósítónk. Laloganel Tran-dafir resicai állami iskolai tanítót mindenki kegyetlen és igazságtalan embernek ismerte a községben. A gyermekeket kizozta, ütöt-te és emiatt feljelentés is érkezett ellene a felettes hatóságához, úgy hogy minden nap várták a kegyet-len tanító elhelyezését. Ma dél-előtt a tanító kihívott felelni egy Variev Vaszil nevű tizenegy éves gyermeket. A szerencsétlen fiú a tanító első kérdésére zavarba jött és mert nem tudott válaszolni, a dühöngő ember tenyere közé fog-ta a gyermek fejét és addig verte a pad széléhez, amíg koponyája megrepedt és kilocsant az agy-veleje. A gyermek ott a helyszi-nen a tanító kezei között halt meg. Resica lakossága, amikor tudomást szerzett a borzalmas eset-ről, meg akarta lincselni a vadalla-tias embert. A tanítót letartóztat-ták és átszállítják a temesvári ügyészségre.

KÖZGAZDASÁG.

Egy aradi pénzügyi intézet fényes üzleti eredménye.

Ötven százalékkal magasabb osztalékot ad az idén az Aradi Polgári Takarékpénztár.

(Saját tudósítónktól.) Az elmúlt üzleti év nem végződött kedvezőtlenül a pénzügyi intézetekre. Jó eső érzéssel veszik ezt tudomásul a részvényesek, akik úgy érzik, hogy hosszú éveken át valóságos kitagadott gyermekei voltak a gazdasági életnek. A takarékpénztárak részvényeinek szűkreszabott osztaléka okozta azt, hogy a részvények iránt hosszú ideig nem mutatkozott semmi kereslet, és a bankpapirok árfolyama így természetesen a minimálisra csökkent. Helyes politikát követnek azok a pénzügyi intézetek, amelyek az elmúlt üzleti év kedvező eredményét azzal is dokumentálják, hogy felelnek az osztalékot.

Követendő példával jár elől az osztalékemelésként Arad egyik legelvezőbb forgalmu, kitűnően vezetett intézete, az Aradi Polgári Takarékpénztár, amely — mint a bankhoz közelálló forrásból értesültünk, — 50 százalékkal emeli fel az idei osztalékot. A Polgári

— A városi illetékmegállapítások. Az aradi városi tanács a jövő hét elején alakítja meg a városi tanács a városi illetékmegállapító bizottságot. A bizottság tagjai házról-házra járnak és felveszik azokat az adatokat, amelyek alapján városi illetéket kivetik. A bizottság a jövő hét végén kezdi meg munkáját.

— Az adóvallomások benyújtása. Nyolc nap múlva jár le az adóvallomások benyújtására kitűzött határidő. Az aradi pénzügyigazgatóság-hoz azonban eddig mindössze 800 adóvallomást nyújtottak be, holott hozzávetőleges becslés szerint több mint 30 ezer vallomási ívet kell Arad lakosságának benyújtani. Ajánlatos a vallomásokat mielőbb benyújtani, mert később nagy torlódás fog keletkezni és a felek késedelmeskedésük miatt órák hozhat kell hogy majd várakozzanak, míg vallomási ivateket benyújthatják.

— A nyilvános helyiségek telefonilletéke. Megírjuk, hogy a nyilvános helyiségek, vendéglők, éttermek, szállodák, színházak, cukrászdák, kávéházak, stb. felemelt telefonilleték egységesen 9000 lejben állapították meg. Bucurestből jelentik most, hogy a kormány megváltoztatta ezt az intézkedését és jelzett nyilvános helyiségek telefonszáma évente 10 ezer lejen szabta meg.

— A bécsi tőzsde állásfoglalása a külföldi bankokkal szemben. A Közlöny bécsi szerkesztőségétől. A bécsi tőzsde tanácsa legközelebb tartandó ülésén foglalkozni fog a külföldi bank-cégeknek a bécsi tőzsdére való beengedésével. A legutóbbi hónapokban a bécsi tőzsde tanácsa az összes folyamodó külföldi cégek jegy-kérvényeit elutasította. Az elutasított bank-cégek javarésze a szomszédos utódállamokból való. Moson egy befolyásos müncheni cég folyamodott látogatási-jegyért és a bécsi tőzsde tanácsa ebből a körből esetből kifolyólag egyáltalán precizitást fogja állásfoglalását a külföldi cégek beengedése ügyében.

Takarék tavaly 40 lejt fizetett bruttó a nagyrészvények után, ezt az osztalékot az idén bruttó 60 lejre emeli. Az erdélyi és bánáti közgazdasági életben jelentős szerepet játszó aradi bank ma már tíz fiókkal rendelkezik és fiókjai vannak: Ujszentannán, Perjámoson, Ujaradon, Lippán, Glogovácson, Elekén, Kisörszön, Nagyörszön, Almáskamaráson és Aradszentmártonban.

Minden szolid bázisu banknak természetesen az a feladata, hogy befelé jól megalapozza az intézet jövőjét, és nagy hiba lenne, ha annak rovására osztalékpolitikát üzne. Az aradi takarékpénztárak azonban kivétel nélkül tartalékokkal erősen alátámasztott intézetek és így a maguk és részvényeseik szempontjából csak helyes elhatározást, ha a kedvező üzleti év az osztalékokban is meg nyilvánul és ezzel ismét üzleti értéké emelik az elhanyagolt részvényt.

Valutapiac.

Helyi valutaárak. (Január 22.) Francia frank 950, svájci frank 35.25, dollár 205, dinár 2.35, szokol 6, líra 9, angol font 8.75, magyar korona 0.0045, osztrák korona 0.002850. — Kifizetések: Budapest külföldi 135, belföldi 190, Bécs 348, Prága 5.95, Zürich 35.20, Milano 8.90, London 8.59, Páris 9.10, Newyork 204, Belgrád 2.80.

Zürichi váltás. (Január 22.) Amsterdam 214.40, Newyork 579.50, London 2440, Páris 25.60, Milano 25.10, Prága 16.80, Budapest 0.02.02.50, Belgrád 6.62.50, Bucuresti 2.90, Bécs 0.0081.25.

Zürichi zárlat. (Január 22.) Amsterdam 214.37.50, Newyork 580.50, London 2441, Páris 25.80, Milano 25.05, Prága 16.85, Budapest 200, Belgrád 6.62.50, Bucuresti 2.90, Bécs 0.0081.25.

Bucuresti tőzsdezárlat. (Január 22.) Kifizetések: Páris 9.26, London 864, Newyork 203, Milano 8.95, Zürich 35.30, Bécs 0.0028.50, Prága 5.90, Budapest 0.009. — Valuták: Napoleon 790, líra 1.32, török líra 1.02, angol font 860, francia frank 9.70, svájci frank 35.50, líra 9, dracima 4, dinár 2.28, dollár 201.50, lengyel marka 20, osztrák korona 0.0028.50, magyar korona 0.0060, szokol 5.75.

Budapesti devizaközpont jegyzése (Január 22.) Napoleon 103 ezer, Belgrád 345—377, Bucuresti 154—169, London 127250—139650, angol font 127550—139950, Newyork 30220—33320, Páris 1335—1485, francia frank 1350—1500, Prága 876—975, Bécs 0.41.90, —46.

Budapesti értéktőzsdezárlat. (Január 22.) Magyar Hitel 650000, Osztrák Hitel 178000, Salgó 679000, Rima 139000, Ganz Danubius 4.500.000, Köcsin 2.930.000, Szlavonia 100000, Kereskedelmi Bank 1.476.000, Schlick 104000, Cukor 3.825.000, Olasz-Magyar bank 93000, Csáky 2500, O. fa 615000.

Erdekes végrendelet.

(Egy táblabíró özvegye nagy jótékony adományokat adott végrendeletében.)

(Saját tudósítónktól.) Ma délelőtt bontották fel, a napokban elhalálozott özvegy Várady Kálmáné volt nyugalmazott királyi táblabíró özvegyének végrendeletét. A végrendeletben rokonainak és a külföldi egyházaknak és jótékony egyesületeknek mintegy kétszáz ezer lejt hagyományozott. Férje kívánságára a máramarosszigeti református egyháznak huszezer lejt, az aradi református egyháznak huszezer lejt, a Minoritarendnek tízezer lejt hagyott iskolai és egyházi célokra. Az aradi Nők Ott honának ötezer lejt, rokonainak összesen hetvenötezer lejt hagyott hátra. Siremlék céljára huszezer lejt hagyott.

A legérdekesebb a végrendelet utolsó pontja, amelyben két aradi kereskedőnek, Laczay Endrének és Kovács Kálmának tíz-tízezer lejt hagyott. Ugyanis a két kereskedő semmiféle rokon kötelességben nem áll az elhalálozottal. Az özvegy többször említette ügyvédjének dr. Avarity Ferencnek, aki a végrendelet végrehajtója, hogy a két kereskedőt nagybecsű udvariasságuk és szorgalmuk miatt a végrendelet szerint a fönnmaradt özvegy a rokonok között osztandó szét.

Aradi mozi hírek.

Velence szépségversenyének győztese, Lenkeffy Ica játsza annak a csodálatos szép keleti történetnek női főszerepét, amelyet Sulamith címen szerdán, csütörtökön és pénteken vetít az Uránia színház. A kelet csodái elevenednek meg a filmen, az emberi lélek harcok vergődése épül ki a drámában; Sulamith rohan az éjféli után, melyet egy varázsos éjszaka utjelölésül küld neki. Győtrődéseken, szenvedéseken visz az ut az álom felé s végül a tragédia pillanatában elérkezik a megmentő Absolon. A szerelem, a nagy egymásra találásnak boldog pillanatai következnek s Sulamith álma boldog befejezéshez ér. A film értékét nagyban emeli az is, hogy Absolon szerepét az Aradról elszármazott Kertész Dezső alakítja.

Szerdán utoljára mutatja be az Apolló színház Harry Piel a főszerepben az utóbbi évtizedek legizgalmasabb detektívdrámájának: a Sátán helytartójának első részét. A film, mely a technika bámulatos csodáival dolgozik, két részből áll: az első „A testet öltött réműlet”, amelyben a főszereplő Harry Piel csodálatos, izgalmas attrakcióival ejti bámulatba a nézőt. Egy gyár-igazgató leánya körül forog az esemény, akit egy kalandor hatalmába akar keríteni, de Harry Piel ebben a gáztettben megakadályozza őt. A jól szervezett társaság Harry Piel elfogja, bámulatos jelenetek következnek, az elektromos házból való menekülés, az autójátsza. Mig végül Harry Pielnek a gyár-igazgató leányának segítségével sikerül megmenekülni.

Baromfit csempészték.

(Közel öt métermázsas levágott baromfit foglalt le az aradi rendőrség. — Megszökött a csempész.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi piacokon még alig érezhető a hatása a kivett tilalomról szóló rendeletnek. Tojás nincs, a baromfi drága és a közönség elégedetlen. Az élelmiszer kereskedők minden módot felhasználnak arra, hogy a tilalmat kijátszák. Napon-ta nagymennyiségű élelmiszert csempésznek ki a megvétel és a hatóságoknak ritkán van alkalomuk a csempészeket megakadályozni. Ma délelőtt végre sikerült egy csempésztársaság üzelméről lerántani a leplet. Egyik vámbáznál a rendőrség feltűnt, hogy több szekér szalmát visznek ki a városból. Az egyik szekér kocsisát igazolásra szólította, majd kutatni kezdett a szalma között és kiderült, hogy nagymennyiségű levágott baromfit akart kicsempészni. A szalmával lelakart baromfit vizsgálatára és a kocsisát bevitette a rendőrségre. Érdekes, hogy amíg a településről jelentést tett felkötésének, a kocsis a csempészségre szánt árut hátra-hagyva megszökött. A kocsisban 485 kilogramm levágott csirkét, libát és kacsát találtak. A lefoglalt baromfi egy részét a kórházaknak szállítják, a többit a köztisztviselők között osztják szét maximális áron. A csempészek felkutatására megindult a nyomozás.

Mikor ittas az ember?

(Érdekes megállapítás.)

Az angol orvosok közlőny most megjelent száma azzal az érdekes kérdéssel foglalkozik, hogy mikor lehet valakiről kétségbevonhatatlan pontossággal megállapítani, hogy ittas. A szaklap fejtegetései abból indulnak ki, hogy az angol bíróságok feltűnően sok esetben ittelnek el soffitöröket ittasággal s figyelmébe ajánlja a bíróságoknak, hogy az ittaság megállapításánál járjanak el nagyobb óvatossággal. A szaklap így ír:

— Az a kérdés, hogy valakinek agyát az alkoholt annyira elhomályosítja, hogy képtelen kocsiját biztosan vezetni, nem állapítható meg olyan könnyen, mint azt sokan gondolják és a tudomány is alig jöhet a kérdés megállapításánál a bíróságok segítségére.

Egy gyakorlott zenész például, aki megrögzött iszákos, soha jobban és biztosabban nem játszik, mint nagyfokú ittas állapotban. Egy kézműves már az ittaság kezdetleges stádiumában is nagy nehézségekkel küzd, ha például írnia kell, míg egy fejmunkásnak az ittaságnál sokkal nagyobb foknál sem okoz nagyobb nehézséget. Az ittaságot oly alapon meg sem lehet állapítani, hogy valaki tud-e még ügyes és biztos mozdulatokat tenni, mert ez igen nagy mértékben függ az illető egyéni szakmájában való gyakorlatától.

A szerkesztésért felelősen
KÖCSY JENŐ
főszerkesztő

Cenzor: Dr. ROMUL MAGER

Több személyzetet.

(Orákat kell várni a levélfelelősnél)

(Panaszos levél.)

Aki az aradi pósthivatalban táviratot vagy ajánlott levelet adott fel, az legnagyobb bosszúságára tapasztalhatta, hogy órák hosszat kell ácsorogni, amíg elvégezheti dolgát. A bajnak azt hiszem az az oka, hogy napról-napra csökken a postai személyzet. Az aradi főpostán egy hivatalnoknő veszi fel a táviratokat és egy az ajánlott leveleket. Arad legforgalmasabb negyedében, ahol a legtöbb nagykereskedő, iparvállalat adja fel leveleit legalább két-két hivatalnok kellene az illető osztályoknál, mert az igazán abszurdum, hogy egy kereskedő vagy hivatalnok a postán töltse munkaidejének legnagyobb részét. Erről a körülményről a személyzet nem tehet, mert a nagy munkatorlásban, meg kell adni, lehetőleg lelkiismeretesen végzi dolgát, de a közönségnek viszont ez nem felel meg. Nem az a fontos, hogy kikütsassuk, ennek az okozóját, hanem magát az okot kell megszüntetni. Ezt pedig csak egyféleképpen lehet: több személyzetet. Egyéb orvoslás nincs. Várni vagy átsiklani a dolgok felett nem lehet. Keresztül kell vinni, hogy a postai személyzet számát mielőbb fel-emeljék, mert ez a hivatal egy sokkal kisebb faluban sem állná meg a helyét. (Régi előfizető.)

A méregkeverő hercegkisasszony.

(Megírta emlékiratait.)

Bécsből jelentik: Bécsnek ismét nagy szenzációja van. Vukobrankovics Milica, a méregkeverésért három esztendőre elítélt szerb hercegkisasszony, Vukobrankovics, a szerb népdalokban most is élő egykori szerb vajda dédunokája bécsi börtönében megírta emlékiratait. Az államügyészség a memoárokat azonban elkobozta. Vukobrankovics Milica védőjének, dr. Kraszna Hermannak, nagy harcok után sikerült kivívnia azt, hogy az ügyészség az első tizenöt fejezetet kiadta. A többiek ügyében a felelősségi tanács fog dönteni. A bécsi lapok valóságos harcot indítottak a közlés jogáért.

Kraszna ügyvéd a nagy szenzációkat ígérő memoárokkal komoly vagyont gyűjt a börtönben sanyalódó hercegkisasszonynak, akit egyébként tanárok, ügyvédek, orvosok akarnak feleségül venni, úgy hogy Vukobrankovics Milica kiszabadulása után új existenciát kezdhet a nagy vagyonnal, habár akik e memoárokból betekintettek, azt mondják, hogy erre mincsen szükség se, mert egy új írónő zsenit fedeztek fel benne. Tény az, hogy az amerikai Hearst újságkoncern több ezer dollárt ajánlott fel a közlés jogáért.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlötték nem vállalunk felelősséget.

Nyilatkozat.

A „Közlöny“ 1924. január 22. számában megjelent közleményvel kapcsolatban, gyógytáji alkalmazottaim reputációja érdekében tartozom azon kijelentéssel, hogy az ő személyök ezen ügyvel kapcsolatos dolgokon teljesen kívül áll, semminemű megfigyelésről szó sem volt s csupán G. L. volt alkalmazott, nem okleveles gyógyszerész ellen folyik a vizsgálat, ki a gyógyszerügyi szolgálatból már hónapokkal ezelőtt kilépett. 542

Dr. Földes Béla, gyógyszerész.

Köszönetnyilvánítás.

Fogadják köszönetünket mindama tisztelt ismerőseink, akik felejtethetlen halottunk

Bánfi Béla

elhunytaival részvételüket nyilvánították s a temetésén résztvettek.

539 A gyászoló család.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

- Az apróhirdetések tíz szavak szorint számítanak.
- Minden szó hirdetés ára 250 lej.
- Vastagabb betűvel 5 lej.
- A vastagabb betűvel kivált szavakat aláhúzással kell jelezni.
- Hirdetéseket délután 5 óráig juttatunk fel.
- Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
- A legkisebb hirdetés ára 25 lej.
- Vasárnap 25 %-al drágább.
- A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés megvegyét, amelyik tartalmában fogva szerdett alakjában nem közzétehető megjelöltetés.

Alkalmazás.

- ELŐNYOMDÁHOZ értő leányt keresek. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 544
- FŐZŐ mindenest keres kétféle családot. Arad, Strada Mărășești 34. (Kossuth-ucca 53.) 536
- MEGBIZHATÓ, románul tudó német nevelő nagy fizetéssel felvétetik. Zongorához értők előnyben. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15.006

Kerékpárok, varrógépek javítását, szanatóriumot jutányosan vállal. Alkatrészek, tükk, gummik, mágnes gyújtók, eredeti Bosch, nagy stabil-motorokra, használt és új raktáron. Javítások precízen eszközöztetnek. Burnáz Kornél műszerész Arad, Str. Barfüji 21. Rákóczi II.

Használjunk kizárólag

„PLANTOL“

legjobb növény ételzsirt, mert tiszta, egészséges és szapor.

KOSERÜL előállítva, szigorúan az ortodox izraelita rituálék szerint.

Kapható az élelmiszerüzletekben. 6625

Dávid József, Arad, Str. E. Ciorogariu 15. Vécsey-u. 7

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépén. Kiadótulajdonos: Aradi nyomdavidálya.

KERESTÉK mérlegképes könyvelő nagy intézetbe. Biztosítási szakmában jártasok előnyben részesülnek. Ajánlatok az igények megjelölése mellett „Főkönyv“ jelleg alatt az Aradi Közlöny kiadóhivatalához kéretnek. 538

HÁZVEZETŐNEK ajánljuk háztartás minden ágazatában jártas idősebb, szorgalmas nő. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15.006

SUCHE deutsches Fräulein die auch die Unterrichtung zwei Mädchen III. Elementarklasse annimmt. Adresse in Wallingerische Anzeige Büro Arad. 15.006

KÖNYVELŐT keres Aradhoz közlekedő malom. Ajánlatokat „Megbízható“ jellegre Kelet hírlapirodába. 10.010

KIFUTO FIU, 16 fizetéssel nyomdánkban alkalmazást nyer.

Lakás.

EGYSZOBÁS lakást adnék annak, ki 10.000 lej kölcsönt adna. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 541

Vétel és eladás.

FINOM frakköltöny, gobelin képek, ebédli szőnyegek, hintaszék szmirna terítővel, Biedermayer asztal, függönyök, ágyterítő, csillár, képek, antik poharak, dísz tárgyak, babakelengye, kézimunkák, fekete kávé csészék, ágyak, könyvszekrény, scheslon, stb. eladók. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. em. 1000

EZÜST és dísz tárgyakat, szőnyeget, antik dolgokat, háztartási cikkeket, fémterméket, butorokat, blzományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. em. jobb. 1000

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szimrasszőnyeget, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Pischer Elz-palota.) 11895

ANTIK BUTOROK, modern és régi festmények, perzsa szőnyegek, műtárgyak, antik üveg és porcellán tárgyak állandó vétele és eladása. Vidéki meghívásra kiutazunk. Ajánlatok a tárgyak és árak megjelölésével Szépművészeti Szalon Arad Ortutay-palota címre küldendők. 13573

EREDETI világos norvég csukamájolaj Marke Aarsaether, görvélykóros, tüdőbajos, fejletlen, sápadt, angolkóros, gyenge gyermekeknek és felnőtteknek. Dr. Földes gyógyszerész Arad. 14133

HA olcsón és elegánsan akar berendezkedni, vegyen antik butort Salon Artistique-ban. Arad, Bulev. Regina Maria (Angrágy-tér) 20. 110

HÁT, vagy 8 lóerős územképes benzinvagy nyersolajmotort megvételre keresek. Kormos Gyula Arad, Str. George Spiru (Akác-ucca) 10. 535

ÜZEMKÉPES benzinnemű motoros fűtőgép olcsón eladó. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15.006

MOTORFÜRESZGÉPET keresek bérbé, állandó használatra. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 16.004

BENZIN LOKOMOTIV, motor 60-as nyomtáv, 38-42-es HP, új német gyártmány, erdőüzemhez használható, előnyösen eladó. Megbízott „Argus“ újságíró Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 1. 154

IROASZTAL, iókarban levő, keményfából, megvételre kerestetik. Cim Adler Hugó Arad, Strada Románului (Zrínyi-ucca) 18. szám. 543

HASZNALT OLJOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

ARAD, STR. COSBUC (Wesselényi-ucca) 61. számú magánház 3 szoba fürdőszobával eladó. Bővebbet ugyanott a déli órákban. 307

ELADÓ HÁZ Arad, Str. 29. Decembrie (Hasszinger-ucca) 6. szám. Bővebbet ugyanott. 515

BELVÁROSI magánház, átvehető háromszobás lakással, udvar, kerttel 360 ezer lejért eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 16.004

TIZENHAT hold elsőosztályú szántóföld aradi határban tanya épülettel, országút mentén eladó. Értekezni Polonyi Jánosnál Arad, Calea Aurel Vlaicu 53. sz. 540

Üzletek.

ÜZLET PECICAN! Évtizedek óta fennálló forgalmas rőfös, rövidáru és fűszerüzlet, esetleg lakással bérbeadó. Bővebbet özv. Turszky Nándornénál Pecican. 16.004

Benőszülés

Által elsőrendű existenciát kínálkozik magasabb intelligenciájú, jellemes 40-45 éves textilszakmabéli izraelita uriembernek. Csinos, fess, intelligens, jó családbeli nőről van szó. Csak is komoly, nem névtelen levelek 10010

„KELET HIRLAPIRODA“ Arad. „Nagy vidéki város“ jelleg alatt továbbit. Legmesszebbmenő diszkreció biztosítatik.

Benzin, nyersolaj, és szivógáz

MOTOROKAT

raktáron tart.

Malomhenger rovátkolást vállal

Aradi Vasipar r. t.

Vasöntöde és Gépgyár

ARAD. 308

No. G. 762-2-1923.

PUBLICATIE DE LICITATIE.

Pe baza decisului judecatoriei de ocol Arad No. de mai sus mobile, alte obiecte cuprinse in favorul lui Lia Abraham pentru suma de lei 1500 capital interes de 5% dela 1. Iunie 1920. spesza stabilita până in present in suma de lei 628 se vor vinde la licitatie publica in Arad, Strada Virginia Hotaran No. 6. In ziua de 24. Ianuarie 1924. d. m. la orele 2. Arad, la 28. Decembrie 1923. 534

CIUPULIGA.

exec. judec. rezesc.

Ujságmakulatura

6 kgr.-os csomagokban

kapható a kiadóhivatalban